

Rada Europejska

**Bruksela, 11 grudnia 2020 r.
(OR. en)**

EUCO 22/20

**CO EUR 17
CONCL 8**

NOTA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Delegacje
Dotyczy:	Posiedzenie Rady Europejskiej (10 i 11 grudnia 2020 r.) – Konkluzje

---

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje przyjęte przez Radę Europejską na wyżej wspomnianym posiedzeniu.

Rada Europejska oddała hołd byłemu prezydentowi Francji Valéry'emu Giscardowi d'Estaing, zmarłemu w dniu 2 grudnia 2020 r. Był on jednym z inspiratorów europejskiego projektu i odegrał kluczową rolę w tworzeniu Rady Europejskiej.

I. WRF/NGEU

1. Rada Europejska przypomina, że Unia Europejska, jej państwa członkowskie i jej instytucje są zdeterminowane, by propagować i szanować wartości, na których opiera się Unia, w tym praworządność, zgodnie z Traktatami. Przypomina również, że art. 7 TUE ustanawia procedurę mającą na celu zaradzanie naruszeniom wartości Unii określonych w art. 2 TUE.
2. Z myślą o znalezieniu wzajemnie satysfakcjonującego rozwiązania i rozwianiu obaw wyrażonych w odniesieniu do projektu rozporządzenia w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii, w szczególności w odniesieniu do sposobu stosowania tego rozporządzenia, Rada Europejska podkreśla, że rozporządzenie to należy stosować z pełnym poszanowaniem art. 4 ust. 2 TUE, w szczególności tożsamości narodowej państw członkowskich nierozzerwalnie związanej z ich podstawowymi strukturami politycznymi i konstytucyjnymi, zasady przyznania kompetencji, jak również zasady obiektywizmu, niedyskryminacji i równego traktowania państw członkowskich.

Rada Europejska zgadza się co do następujących kwestii:

- a) Celem rozporządzenia w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii jest ochrona budżetu Unii, w tym instrumentu Next Generation EU, należytego zarządzania finansami oraz interesów finansowych Unii. Budżet Unii, w tym Next Generation EU, musi być chroniony przed wszelkiego rodzaju nadużyciami finansowymi, korupcją i konfliktami interesów.
- b) Stosowanie mechanizmu warunkowości na mocy rozporządzenia będzie obiektywne, sprawiedliwe, bezstronne i oparte na faktach, zapewniające sprawiedliwość proceduralną, niedyskryminację i równe traktowanie państw członkowskich.

- c) W celu zapewnienia przestrzegania tych zasad Komisja zamierza opracować i przyjąć wytyczne dotyczące sposobu, w jaki będzie stosować rozporządzenie, w tym metodykę przeprowadzania przez siebie oceny. Wytyczne te zostaną opracowane w ścisłym porozumieniu z państwami członkowskimi. W przypadku wniesienia skargi o stwierdzenie nieważności w odniesieniu do rozporządzenia wytyczne zostaną sfinalizowane po wydaniu wyroku przez Trybunał Sprawiedliwości, tak aby uwzględnić wszelkie istotne elementy wynikające z takiego wyroku. Przewodnicząca Komisji będzie w pełni informowała Radę Europejską. Do czasu sfinalizowania tych wytycznych Komisja nie proponuje środków na mocy rozporządzenia.
- d) Stosowanie mechanizmu będzie uwzględniało jego pomocniczy charakter. Środki w ramach mechanizmu będą rozpatrywane jedynie w przypadku, gdyby inne procedury określone w prawie Unii, w tym na mocy rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, rozporządzenia finansowego lub postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego na mocy Traktatu, nie pozwoliły na skuteczniejszą ochronę budżetu Unii.
- e) Środki w ramach mechanizmu będą musiały być proporcjonalne do wpływu naruszeń praworządności na należyte zarządzanie finansami budżetu Unii lub na interesy finansowe Unii, a związek przyczynowy między takimi naruszeniami a negatywnymi skutkami dla interesów finansowych Unii będzie musiał być wystarczająco bezpośredni i należyte ustalone. Samo stwierdzenie, że naruszenie praworządności miało miejsce, nie wystarcza do uruchomienia mechanizmu.
- f) Czynniki uruchamiające określone w rozporządzeniu należy odczytywać i stosować jako zamknięty wykaz jednorodnych elementów i nie mogą one być otwarte na czynniki lub zdarzenia o innym charakterze. Rozporządzenie nie odnosi się do uogólnionych braków.
- g) Każde formalne wszczęcie procedury będzie poprzedzone pogłębionym dialogiem z danym państwem członkowskim, aby umożliwić mu zaradzenie zaistniałej sytuacji.

- h) Komisja będzie ponosiła pełną odpowiedzialność za autonomiczną ocenę, czy istnieją warunki przyjęcia środków, niezależnie od tego, czy opiera się ona na własnych informacjach, czy też na informacjach pochodzących od stron trzecich. Poniesie pełną odpowiedzialność za dokładność i adekwatność informacji i ustaleń, na których opiera swoją ocenę. W przypadku gdy takie informacje i ustalenia, niezależnie od ich pochodzenia, zostaną wykorzystane do celów rozporządzenia, Komisja zapewni, aby ich adekwatność i wykorzystanie były określane wyłącznie w świetle celu rozporządzenia, jakim jest ochrona interesów finansowych Unii.
  - i) Środki przyjęte w ramach mechanizmu zostaną niezwłocznie poddane przeglądowi z inicjatywy danego państwa członkowskiego lub przez Komisję najpóźniej po upływie roku od ich przyjęcia przez Radę. W przypadku gdy Komisja podejmie decyzję o nieprzedkładaniu wniosku w sprawie zniesienia środków, przedstawi powody swojej decyzji i poinformuje o nich na posiedzeniu Rady.
  - j) Jeżeli dane państwo członkowskie złoży wniosek, o którym mowa w motywie 26 rozporządzenia, przewodniczący Rady Europejskiej włączy ten punkt do porządku obrad Rady Europejskiej. Rada Europejska będzie dążyć do sformułowania wspólnego stanowiska w tej sprawie.
  - k) Rozporządzenie wynegocjowano jako integralną część nowego cyklu budżetowego i w związku z tym będzie ono stosowane od dnia 1 stycznia 2021 r., a środki będą miały zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do zobowiązań budżetowych, począwszy od nowych wieloletnich ram finansowych, w tym Next Generation EU.
3. Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja zamierza przyjąć oświadczenie, które ma zostać włączone do protokołu Rady przy podejmowaniu decyzji w sprawie rozporządzenia, wyrażające zobowiązanie do stosowania elementów, o których mowa w pkt 2 powyżej, które wchodzi w zakres jej obowiązków w zakresie stosowania rozporządzenia.

4. Rada Europejska zgadza się, że elementy zawarte w pkt 1–3 powyżej stanowią właściwą i trwałą odpowiedź na wyrażone obawy, bez uszczerbku dla praw państw członkowskich wynikających z art. 263 TFUE. W tym kontekście zwraca się do Parlamentu Europejskiego i Rady o niezwłoczne podjęcie kroków niezbędnych do przyjęcia całego pakietu odpowiednich instrumentów, w tym rozporządzenia w sprawie wieloletnich ram finansowych i decyzji w sprawie zasobów własnych. Państwa członkowskie dołożą wszelkich starań, aby zatwierdzić decyzję w sprawie zasobów własnych zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi z myślą o jej szybkim wejściu w życie.

II. COVID-19

5. Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje niedawne pozytywne zapowiedzi w sprawie opracowywania skutecznych szczepionek przeciwko COVID-19 oraz zawarcie przez Komisję umów kupna z wyprzedzeniem.
6. Pojawienie się szczepionek nie oznacza jednak, że pandemia się zakończyła. Sytuacja epidemiologiczna w Europie wciąż jest niepokojąca, chociaż znaczne wysiłki podejmowane przez wszystkich zaczynają przynosić rezultaty. Musimy zatem kontynuować nasze starania przeciwko rozprzestrzenianiu się wirusa, po to by zapobiec kolejnym falom zakażeń.
7. Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje koordynację dotychczasowych działań na szczeblu UE i zobowiązuje się ją wzmocnić, w szczególności w ramach przygotowań do stopniowego znoszenia ograniczeń i przywracania normalnych podróży, w tym w turystyce transgranicznej, gdy pozwoli na to sytuacja sanitarna. Zgadza się, że należy wzmocnić wymianę doświadczeń i planów na przyszłość. Opierając się na pracach z ostatnich tygodni, zwraca się do Komisji o przedstawienie wniosku dotyczącego zalecenia Rady w sprawie wspólnych ram dla szybkich testów antygenowych oraz dla wzajemnego uznawania wyników testów. Należy również wypracować skoordynowane podejście do świadectw szczepień.

8. Rada Europejska podkreśla, jak ważne jest, by przygotować się do wprowadzenia i dystrybucji szczepionek w odpowiednim czasie, w tym opracować krajowe strategie szczepień, tak by obywatele szybko i w sposób skoordynowany uzyskali dostęp do szczepionek. Istotne jest, by zapewnić jasne i rzeczowe informacje o szczepionkach oraz zwalczać dezinformację.
9. Szczepienie powinno być traktowane jako globalne dobro publiczne. UE będzie nadal dokładać starań, by wnieść wkład w międzynarodową reakcję na pandemię, w tym za pośrednictwem programu COVAX mającego zagwarantować wszystkim przystępny cenowo i sprawiedliwy dostęp do szczepionek.
10. Rada Europejska podkreśla potrzebę dalszych działań służących zwiększaniu odporności w dziedzinie zdrowia, w tym poprzez kontynuowanie prac nad wnioskami na rzecz Unii Zdrowotnej i poprzez pełne wykorzystanie w Europie potencjału danych dotyczących zdrowia.
11. Z myślą o lepszym prognozowaniu potencjalnych przyszłych pandemii i radzeniu sobie z nimi – uwzględniając trwające ewaluacje, m.in. międzynarodowych przepisów zdrowotnych – UE będzie promować sposoby zacieśniania współpracy międzynarodowej, w tym poprzez ewentualny międzynarodowy traktat w sprawie pandemii w ramach Światowej Organizacji Zdrowia, która jest ośrodkiem współpracy międzynarodowej w sprawach zdrowotnych.

III. ZMIANA KLIMATU

12. Aby zrealizować cel zakładający osiągnięcie przez UE neutralności klimatycznej do 2050 r., zgodnie z celami porozumienia paryskiego, UE musi zwiększyć swoje ambicje na nadchodzącą dekadę i zaktualizować ramy swojej polityki klimatyczno-energetycznej. Mając to na względzie, Rada Europejska zatwierdza wiążący cel UE zakładający ograniczenie w UE emisji netto gazów cieplarnianych do roku 2030 o co najmniej 55 % w porównaniu z poziomem z roku 1990. Wzywa współprawodawców do uwzględnienia tego nowego celu we wniosku dotyczącym europejskiego prawa o klimacie i do szybkiego przyjęcia tego wniosku.

13. Zwiększymy nasze ambicje klimatyczne w sposób, który pobudzi zrównoważony wzrost gospodarczy, stworzy miejsca pracy, przyniesie obywatelom UE korzyści zdrowotne i środowiskowe i przyczyni się do długoterminowej globalnej konkurencyjności gospodarki UE poprzez promowanie innowacji w zakresie zielonych technologii.
14. Przedmiotowy cel będzie realizowany wspólnie przez UE w sposób możliwie najbardziej racjonalny pod względem kosztów. Wszystkie państwa członkowskie będą uczestniczyć w tych wysiłkach, uwzględniając zasadę sprawiedliwości i solidarności i nie pozostawiając nikogo w tyle. Nowy cel na 2030 r. musi zostać osiągnięty w sposób pozwalający zachować konkurencyjność UE i uwzględniający różne sytuacje wyjściowe i specyficzne uwarunkowania krajowe poszczególnych państw członkowskich oraz potencjał redukcji emisji, w tym wyspiarskich państw członkowskich i wysp, a także poczynione wysiłki. Rada Europejska dostrzega, że konieczne jest zapewnienie połączeń międzysystemowych, bezpieczeństwa energetycznego dla wszystkich państw członkowskich, energii po przystępnych cenach dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw oraz respektowanie prawa państw członkowskich do decydowania o swoim koszyku energetycznym i do wyboru najodpowiedniejszych technologii pozwalających wspólnie osiągnąć cel klimatyczny na 2030 r., w tym technologii przejściowych, takich jak gaz.
15. Należy uruchomić finanse publiczne i kapitał prywatny, aby zaspokoić znaczne potrzeby inwestycyjne wynikające z tych zwiększonych ambicji. Reakcja gospodarcza na kryzys związany z COVID-19 stwarza okazję do przyspieszenia zrównoważonej transformacji i modernizacji naszych gospodarek oraz uzyskania przewagi konkurencyjnej. Aby zrealizować nasze ambicje klimatyczne, trzeba jak najlepiej wykorzystać pakiet łączący wieloletnie ramy finansowe (WRF) i instrument Next Generation EU (NGEU), w tym mechanizm sprawiedliwej transformacji. Jak uzgodniono w lipcu 2020 r., działania klimatyczne zostaną włączone do głównego nurtu polityk i programów finansowanych w ramach WRF i NGEU. Ogólny cel klimatyczny wynoszący co najmniej 30 % będzie miał zastosowanie do łącznej kwoty wydatków z WRF i NGEU i zostanie odzwierciedlony w stosownych celach w przepisach sektorowych.

16. UE powinna promować opracowywanie wspólnych, globalnych standardów zielonego finansowania. Rada Europejska zwraca się do Komisji, by najpóźniej do czerwca 2021 r. przedstawiła wniosek ustawodawczy w sprawie unijnej normy dotyczącej zielonych obligacji. Z zadowoleniem przyjmuje również Plan działania banku klimatycznego na lata 2021–2025 opracowany przez grupę EBI, który przyczyni się do wypełnienia zobowiązania grupy EBI do wsparcia inwestycji klimatyczno-środowiskowych o wartości 1 bln EUR do 2030 r.
17. Rada Europejska zwraca się do Komisji, by oceniła, w jaki sposób wszystkie sektory gospodarki mogą najlepiej przyczynić się do osiągnięcia celu na 2030 r., i by przedstawiła niezbędne wnioski wraz z dogłębną analizą skutków środowiskowych, gospodarczych i społecznych na szczeblu państw członkowskich, uwzględniając krajowe plany w dziedzinie energii i klimatu oraz dokonując przeglądu istniejących elastycznych możliwości. Zachęca się Komisję, by rozważyła, z uwzględnieniem zasad, o których mowa w pkt 14, w szczególności
- zbadanie sposobów wzmocnienia systemu handlu uprawnieniami do emisji (ETS), zwłaszcza polityk ustalania opłat za emisję gazów cieplarnianych, przy jednoczesnym zachowaniu integralności tego systemu i przy uwzględnieniu potrzeby zaradzenia skutkom dystrybucyjnym i ubóstwu energetycznemu.
  - zaproponowanie środków umożliwiających sektorom energochłonnym opracowywanie i wdrażanie innowacyjnych, neutralnych klimatycznie technologii przy jednoczesnym utrzymaniu konkurencyjności przemysłowej tych sektorów;
  - zaproponowanie mechanizmu dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂ w celu zapewnienia integralności środowiskowej polityk UE i zapobiegania ucieczce emisji w sposób zgodny z zasadami WTO;
  - zajęcie się obawami wyrażonymi w związku z podziałem wysiłków, sprawiedliwością i opłacalnością, leśnictwem i użytkowaniem gruntów oraz wzrostem emisji i kurczeniem się pochłaniaczy z tych sektorów w wyniku niekorzystnych skutków zmiany klimatu.
18. Problem nierównowagi względem beneficjentów funduszu modernizacyjnego polegający na nieotrzymywaniu dochodów równoważnych kosztom płaconym przez instalacje ETS w tych państwach członkowskich zostanie podjęty w ramach przyszłego ustawodawstwa.

19. Rada Europejska powróci do tej sprawy i przyjmie dodatkowe wskazówki odpowiednio wcześniej przed przedstawieniem wniosków przez Komisję. Przy tej okazji podjęta zostanie kwestia przyszłości rozporządzenia o wspólnym wysiłku redukcyjnym.
20. Ustalony na poziomie krajowym wkład UE zostanie zaktualizowany zgodnie z nowym wiążącym celem i przedłożony sekretariatowi Ramowej konwencji ONZ w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) przed końcem roku. Z myślą o konferencji COP 26 Rada Europejska ponownie stwierdza, że międzynarodowe zaangażowanie jest kluczowe dla powodzenia w stawianiu czoła zmianie klimatu. Wzywa wszystkie pozostałe strony, w szczególności największe gospodarki świata, by zaproponowały własne ambitne cele i polityki. Podkreśla znaczenie zdecydowanych, skoordynowanych działań prowadzonych za pośrednictwem aktywnej europejskiej dyplomacji klimatycznej.
21. UE zapewni, by jej polityka handlowa i umowy handlowe były zgodne z jej ambicjami klimatycznymi.
22. Z myślą o przyszłorocznej 15. Konferencji Stron Konwencji o Różnorodności Biologicznej w Chinach, Rada Europejska oczekuje na zintensyfikowanie międzynarodowych wysiłków służących ochronie bioróżnorodności.

IV. BEZPIECZEŃSTWO

23. Rada Europejska stanowczo potępia niedawne ataki terrorystyczne, do których doszło w kilku krajach Europy. Przekazuje najszczerze kondolencje rodzinom i bliskim ofiar i solidaryzuje się z mieszkańcami Austrii, Niemiec i Francji. Podkreśla, jak ważne jest udzielanie wsparcia ofiarom aktów terrorystycznych i pełne wdrożenie odnośnych dyrektyw UE. Jesteśmy zjednoczeni w walce z radykalizacją, terroryzmem i brutalnym ekstremizmem. W obliczu tych ataków na podstawowe prawa i wolności, UE będzie stać na straży wspólnych wartości, które leżą u podstaw naszych pluralistycznych społeczeństw, i będzie nadal z determinacją prowadzić wspólne działania w ich obronie. W tym kontekście ważne jest, by w pełni wdrożyć obowiązujące decyzje. Rada Europejska również z zadowoleniem przyjmuje przedstawienie przez Komisję nowego unijnego programu walki z terroryzmem i wzywa do podjęcia prac nad nim. Potwierdza znaczenie roli, jaką odgrywa Koordynator UE ds. Zwalczania Terroryzmu.

24. Rada Europejska potępiła wszelkie godzące w wolność słowa, religii i przekonań formy ataku, w tym antysemityzm, rasizm i ksenofobię, i podkreśla, jak ważne jest walka z nawoływaniem do nienawiści i przemocy i z nietolerancją. Wyraża zadowolenie w związku z przyjęciem deklaracji Rady w sprawie uwzględniania walki z antysemityzmem we wszystkich obszarach polityki.
25. Zasadnicze znaczenie ma zapobieganie radykalizacji i zajęcie się ideologiami leżącymi u podstaw terroryzmu i brutalnego ekstremizmu, także w internecie. Rada Europejska apeluje o następujące działania:
- zintensyfikowanie walki z nielegalnymi treściami w internecie. W związku z tym z zainteresowaniem oczekuje na ambitną propozycję Komisji w zakresie zwiększenia odpowiedzialności platform internetowych w ramach aktu prawnego o usługach cyfrowych;
  - szybkie przyjęcie wniosku w sprawie zapobiegania rozpowszechnianiu w internecie treści o charakterze terrorystycznym;
  - zapewnienie, by religijna edukacja i religijne szkolenia były zgodne z europejskimi prawami i wartościami podstawowymi, i zajęcie się kwestią wywierania wpływu przez podmioty zagraniczne na krajowe organizacje obywatelskie i religijne poprzez nieprzejrzyste finansowanie;
  - wspieranie inicjatyw mających na celu lepsze zrozumienie zjawiska rozprzestrzeniania się ideologii ekstremistycznych. Należy usprawnić ogólnoeuropejską kompleksową wymianę wiedzy naukowej, badań i wiedzy fachowej.
26. Ważne jest, by organy ścigania i organy sądowe mogły wykonywać, w internecie i poza nim, swoje legalne uprawnienia w celu zwalczania poważnej przestępczości. Rada Europejska podkreśla, że w świetle najnowszego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości i przy pełnym poszanowaniu podstawowych praw i wolności należy przyspieszyć prace nad zatrzymywaniem danych niezbędnym do celów zwalczania poważnej przestępczości.
27. Aby dalej wspierać egzekwowanie prawa w całej UE i właściwe funkcjonowanie strefy Schengen, należy znacznie zintensyfikować wdrażanie uzgodnionych środków oraz wzmocnić współpracę i koordynację policyjną i sądową.

28. Rada Europejska:

- wzywa państwa członkowskie do wzmożenia wysiłków na rzecz pełnego wykorzystania europejskich baz danych i systemów informacyjnych, w szczególności w odniesieniu do wprowadzania do tych baz odpowiednich danych dotyczących osób, które poszczególne państwa członkowskie uznały za stwarzające poważne zagrożenie terrorystyczne lub zagrożenie brutalnym ekstremizmem, m.in. zagranicznych bojowników terrorystycznych;
- podkreśla, że ważne jest zapewnienie, by wszystkie osoby przekraczające granice zewnętrzne Unii były sprawdzane w odpowiednich bazach danych zgodnie z wymogami stosownego prawodawstwa UE;
- zwraca się do współprawodawców o przeanalizowanie wniosku w sprawie wzmocnienia mandatu Europolu z myślą o jego szybkim przyjęciu;
- zwraca uwagę na ogólne znaczenie współpracy policyjnej i sądowej we wszelkich jej aspektach.

V. **STOSUNKI ZEWNĘTRZNE**

Stosunki UE – Stany Zjednoczone

29. W nawiązaniu do wyborów w Stanach Zjednoczonych Rada Europejska przeprowadziła dyskusję na temat stosunków UE – Stany Zjednoczone. Podkreśliła, jak ważne jest silne strategiczne partnerstwo transatlantyckie oparte na wspólnych interesach i podzielanych wartościach. Ma to szczególne znaczenie ze względu na konieczność stawienia czoła pilnym globalnym wyzwaniom. UE z zainteresowaniem oczekuje na współpracę ze Stanami Zjednoczonymi, zwłaszcza w usprawnianiu globalnej reakcji na pandemię COVID-19, przeciwdziałaniu zmianie klimatu, wzmacnianiu odbudowy gospodarczej, współdziałaniu w sprawach cyfrowych i technologicznych, wzmacnianiu wzajemnego handlu, rozstrzygnięciu sporów handlowych, reformie WTO oraz promowaniu multilateralizmu, a także pokoju i bezpieczeństwa. Jesteśmy gotowi omówić wspólne priorytety z nowym prezydentem Stanów Zjednoczonych.

Wschodnia część Morza Śródziemnego

30. Rada Europejska powróciła do swoich konkluzji z dnia 1–2 października 2020 r. w sprawie stosunków Unii Europejskiej z Turcją w świetle sytuacji we wschodniej części Morza Śródziemnego. Niestety Turcja angażowała się w jednostronne działania i prowokacje oraz zaostriżyła swoją retorykę wobec UE, państw członkowskich UE i przywódców europejskich. Wciąż dochodzi do jednostronnych prowokacyjnych działań Turcji we wschodniej części Morza Śródziemnego, w tym w wyłącznej strefie ekonomicznej Cypru. Rada Europejska odnotowuje wycofanie przez Turcję statku Oruç Reis i nalega na trwałą deeskalację, tak by możliwe było szybkie wznowienie i płynne kontynuowanie bezpośrednich wstępnych rozmów między Grecją a Turcją.
31. Rada Europejska potwierdza, że w strategicznym interesie UE leży rozwijanie opartych na współpracy i korzystnych dla obu stron stosunków z Turcją. Propozycja pozytywnej agendy UE–Turcja nadal pozostaje otwarta, o ile Turcja wykaże gotowość promowania rzeczywistego partnerstwa z Unią i jej państwami członkowskimi oraz pokonywania różnic poprzez dialog i zgodnie z prawem międzynarodowym. Taka agenda mogłaby obejmować gospodarkę i handel, kontakty międzyludzkie, dialogi wysokiego szczebla i dalszą współpracę w kwestiach migracji. Rada Europejska podkreśla, jak ważne jest, by kanały komunikacji między UE a Turcją pozostawały otwarte. UE będzie także przygotowana, by kontynuować świadczenie pomocy finansowej syryjskim uchodźcom i społecznościom ich przyjmującym w Turcji i współpracować w sprawie odpowiedzialnego zarządzania przepływami migracyjnymi w kierunku wszystkich państw członkowskich i w sprawie zintensyfikowania działań w walce z siatkami przemytu migrantów.
32. Przypominając o konkluzjach Rady Europejskiej z dnia 1–2 października 2020 r., UE nadal jest zdecydowana bronić własnych interesów i interesów państw członkowskich, a także na utrzymaniu stabilności w regionie. W tym kontekście Rada Europejska:
- zwraca się do Rady o przyjęcie dodatkowych wpisów w wykazach na podstawie jej decyzji z dnia 11 listopada 2019 r. w sprawie środków ograniczających w związku z prowadzonymi przez Turcję bez zezwolenia odwiertami we wschodniej części Morza Śródziemnego;

- zwraca się do wysokiego przedstawiciela i Komisji o przedstawienie sprawozdania na temat stanu stosunków politycznych, gospodarczych i handlowych UE–Turcja oraz na temat instrumentów i sposobów dalszego postępowania, także co się tyczy rozszerzenia zakresu stosowania wyżej wspomnianej decyzji – do rozważenia najpóźniej na posiedzeniu Rady Europejskiej w marcu 2021 r.;
- 33. Rada Europejska potępia jednostronne kroki podjęte przez Turcję w Waroszy i apeluje o pełne poszanowanie rezolucji nr 550 i 789 Rady Bezpieczeństwa ONZ. Rada Europejska popiera szybkie wznowienie negocjacji pod auspicjami ONZ i pozostaje w pełni zaangażowana na rzecz kompleksowego rozwiązania problemu cypryjskiego w ramach ONZ i zgodnie ze stosownymi rezolucjami Rady Bezpieczeństwa ONZ i z zasadami, na których opiera się UE. Tego samego oczekuje od Turcji. Rada Europejska uzgadnia, że po wznowieniu negocjacji pod auspicjami Sekretarza Generalnego ONZ, UE mianuje przedstawiciela przy misji dobrych usług ONZ.
- 34. Rada Europejska zwraca się do wysokiego przedstawiciela o dalsze prace nad propozycją dotyczącą wielostronnej konferencji w sprawie wschodniej części Morza Śródziemnego.
- 35. UE będzie dążyć do koordynowania ze Stanami Zjednoczonymi kwestii związanych z Turcją i sytuacją we wschodniej części Morza Śródziemnego.

Południowe sąsiedztwo

- 36. Demokratyczne, stabilniejsze, bardziej ekologiczne i zamożniejsze południowe sąsiedztwo to jeden z priorytetów strategicznych UE. Dwadzieścia pięć lat po rozpoczęciu procesu barcelońskiego jesteśmy zdecydowani wznowić, wzmocnić i dalej rozwijać to strategiczne partnerstwo, oparte na wspólnej geografii i historii.
- 37. Chcemy wspólnie walczyć z pandemią COVID-19, wzmocnić odporność naszych gospodarek i społeczeństw, chronić nasze zbiorowe bezpieczeństwo, stawić czoła wyzwaniu w postaci mobilności i migracji i zaoferować perspektywy młodym ludziom po obu stronach Morza Śródziemnego.

38. Prace będą opierać się na Programie strategicznym na lata 2019–2024 oraz kluczowych zasadach naszej polityki sąsiedztwa i będą wspierane poprzez skuteczne wykorzystanie wszystkich naszych instrumentów. Opracujemy nowy program na rzecz regionu śródziemnomorskiego, oparty na wspólnych priorytetach i skoncentrowany na konkretnych działaniach śródziemnomorskich i ścisłej współpracy w dziedzinach takich jak środowisko, konektywność, edukacja i kultura oraz zasoby naturalne. W tym względzie zasadniczą sprawą jest wzmocnienie roli społeczeństwa obywatelskiego.
39. Rada Europejska z zainteresowaniem oczekuje na mający się wkrótce ukazać wspólny komunikat Komisji i Wysokiego Przedstawiciela w sprawie odnowionego partnerstwa z południowym sąsiedztwem. Powinno ono opierać się na udoskonalonym i zintensyfikowanym dialogu politycznym w regionie Morza Śródziemnego i prowadzić do ściślejszej współpracy służącej podejmowaniu wspólnych wyzwań i wykorzystywaniu wspólnych szans.
40. Co się tyczy w szczególności Libii, Rada Europejska wzywa wszystkie podmioty do działania zgodnie z zasadami procesu berlińskiego. UE przypomina o ofercie wspierania libijskiej straży przybrzeżnej poprzez szkolenia i monitorowanie, a także dostarczanie sprzętu i statków, zgodnie z prawem międzynarodowym, w tym międzynarodowym prawem humanitarnym. UE apeluje o natychmiastowe uwolnienie włoskich rybaków zatrzymanych na początku września bez jakiegokolwiek procedury prawnej.

Ostrowiec

41. Rada Europejska podkreśla, jak ważne jest zapewnienie bezpieczeństwa jądrowego białoruskiej elektrowni jądrowej Ostrowiec, i zwraca się do Komisji o zbadanie możliwych środków zapobiegających komercyjnemu importowi energii elektrycznej z obiektów jądrowych państw trzecich, które to obiekty nie spełniają uznanych przez UE poziomów bezpieczeństwa.

Globalny system sankcji UE za naruszenia praw człowieka

42. Rada Europejska wyraża zadowolenie z przyjęcia przez Radę globalnego systemu sankcji UE za naruszenia praw człowieka.